

Forfatter: Kingo, Thomas

Titel: Digtning i udvalg

Citation: Kingo, Thomas: "Digtning i udvalg", i Kingo, Thomas: *Digtning i udvalg*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1995, s. 431.  
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-kingo09val-shoot-idm140375705330784.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Digtning i udvalg

## **Kald og stand**

Selvom mennesket egentlig har hjemme i himlen, har det jo også et jordisk hjem, og det er vi forpligtet overfor, fordi hverdagens gøremål dybest set er betroet os af Gud selv (s. 84). Derfor kan vi også regne med hans bistand:

Hand skal i Dag mig give Kraft og styrke  
Jeg i mit Kald og stand  
Min Gud og Fader kand  
Tilbørlig dyrke (s. 115).

»Kald og stand« er traditionelle lutherske begreber for den gudgivne samfundsorden, hvor hver har sin opgave og plads, der alle er ærefulde, fordi de rettelig realiseres som Guds tjeneste - ligesom de naturligvis også alle er udsat for fristelser. De velbjergede lokkes nemt til gerrighed og udbytning af de fattige, en synd, som man må bede Gud hjælpe sig med at overvinde:

Gierighed,  
Og Armis Sved  
Langt være fra mit Boo (s. 93).

Et udtryk som »Den lumpen Kiiste-Gud« (s. 146) viser, hvor strengt Kingo bedømmer pengepugeri - egentlig som afgudsdyrkelse. En tilsvarende religiøst begrundet vurdering af barmhjertigheden giver Kingo i de sidste vers af *Odensee Hospital*:

432

Hielp, Hielp de Arme, og betænk, hvad Hielp de faar  
At det er Plaster af din Haand til *Jesu* Saar (s. 304).

Mens kravet om almisse altså rettes indtrængende til dem, der har noget at give af, trøstes de fattige ved forvisningen om, at Gud ikke forlader dem (f.eks. s. 380), og som en opmuntring til dem - men sandelig også som en påmindelse til de rige - fremstilles verdens forgængelighed:

Naar Døden hår fra Vognen spendt  
I Gravens Orme-stræde,  
Da skal det ikke blive kiendt,  
Hvo høyst hår sidt i Sæde (s. 271).

Læren om, at man i alle livsstillinger kan tjene Gud, bestemmer vurderingen af ægteskabet. For en moderne betragtning kan det virke påklistret eller ligefrem komisk, at et næsten pjattet bryllupsdigt som *Mølle-borups Velkom* slutter med en velsignelse (s. 149), men der er ingen tvivl om, at det efter Kingos opfattelse er præcis den slutning, der skal til: »Gud er Lykkens Mester-mand« (s. 241) - i alle livets forhold. Derfor er også alle disse forhold værdige emner for digteren, og det er en væsentlig del af forklaringen på spændvidden i Kingos emnevalg: fra trivielle ligegyldigheder som myggestik (s. 107) over sensationelle naturfænomener som kæmpeblæresten (s. 389) til samtidshistoriske begivenheder af vidtrækkende national betydning (f.eks. s. 151-161).

*Mølle-bomps Velkom* giver et realistisk og ganske utilsløret billede af kvindens rolle, der, som man måtte vente, består i husligt arbejde. Mere interessant er Kingos beundring for salmedigteren Dorothea Engelbretsdatter; i æreverset til hende (s. 307-308) roses hendes stil som »meer end Qvinde-næt«, og de sløve mandfolk opfordres ligefrem til at overtage hendes kvindearbejde, »Mens hun sig priselig med Pen og Hierne gjør«. Kingo er selvfølgelig ikke ligestillingsforkæmper; baggrunden for hans syn på den kvindelige digter må søges i arten af hendes værker: salmer, der som hans egne havde til formål at vække til engageret gudsforhold.

433